

POSTANOWIENIE

Dnia 2 sierpnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kuryło

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z wniosku A. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 sierpnia 2011 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 marca 2011 r.,

- 1. uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania,**
- 2. odmawia przyznania pełnomocnikowi wnioskodawcy wyznaczonemu z urzędu radcy prawnemu A. R. przyznania kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 16 marca 2011 r., Sąd Apelacyjny odrzucił, na podstawie art. 398² § 1 k.p.c., jako przedmiotowo niedopuszczalną, skargę kasacyjną wnioskodawcy A. K. od wyroku tego Sądu z dnia 9 czerwca 2010 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o wysokość emerytury. Sąd uznał, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna z uwagi na niższą niż dziesięć tysięcy zł wartość przedmiotu zaskarżenia, wskazując że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są prawa majątkowe,

dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uwarunkowana wykazaniem wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości co najmniej dziesięć tysięcy zł. W skardze kasacyjnej, skarżący oznaczył tę wartość na dwadzieścia cztery tysiące zł., wskazując na żądanie Sądu, że jest to różnica pomiędzy oczekiwanym przez wnioskodawcę świadczeniem a pobieranym dotychczas, w wysokości 2.000 zł miesięcznie, za okres roku. Powyższe określenie wartości przedmiotu zaskarżenia jako niezgodnie z art. 22 k.p.c. Sąd uznał za dowolne, przyjmując, że przedmiotem żądania jest ewentualna różnica w wysokości przyznanej i dochodzonej emerytury, której w okolicznościach sprawy, ani Sąd samodzielnie, ani organ rentowy nie są w stanie nawet hipotetycznie ustalić wartości dochodzonej emerytury ze względu na brak jakichkolwiek danych o wysokości uzyskiwanych przez wnioskodawcę zarobków. Wnioskodawca na dzień wydania zaskarżonej decyzji pobiera emeryturę w kwocie 1.385 zł., z tego względu określenie na użytek postępowania ze skargi kasacyjnej, iż oczekuje emerytury o 2.000 zł. wyższej, a więc w kwocie 3.385 zł jest w okolicznościach sprawy całkowicie dowolne, tym samym skarga kasacyjna jest przedmiotowo niedopuszczalna zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o jego uchylenie, zarzucając naruszenie przepisów postępowania - art. 398⁶ § 1 w związku z art. 398⁴ § 3 zdanie 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c. i art. 391 k.p.c., zgodnie z którymi dla oznaczenia przedmiotu zaskarżenia stosuje się art. 19-24, art. 25 i 26 k.p.c. Nadto pełnomocnik wskazał, że podana wartość przedmiotu zaskarżenia została tak określona na użytek postępowania apelacyjnego (w piśmie procesowym z dnia 3 lutego 2010 r.) i nie uległa zmianie w postępowaniu kasacyjnym, przy czym nie została ona poddana sprawdzeniu w trybie art. 25 k.p.c., przytoczył również orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczące możliwości i trybu sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia, a także jej tożsamości z wcześniej określoną wartością przedmiotu sporu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione, mimo że nie wszystkie zarzuty w nim podniesione w są trafne. Stosownie do art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna w

sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy zł jest niedopuszczalna. W rozpoznawanej sprawie pełnomocnik skarżącej oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia na dwadzieścia cztery tysiące zł, jednak podana kwota wzbudziła wątpliwości Sądu Apelacyjnego, który wskazując na jej dowolność i brak uzasadniającego ją wyliczenia, uznał, niedopuszczalność skargi.

Sąd Najwyższy wielokrotnie już wyjaśniał, że dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego miarodajna jest wyłącznie wartość przedmiotu podlegającego rzeczywistemu rozpoznaniu i rozstrzygnięciu, co wyklucza dowolność stron przy jej oznaczaniu (por. wyrok z dnia 13 czerwca 1997 r., I CKN 46/97, niepublikowane). W uzasadnionych przypadkach wskazana przez wnoszącego skargę kasacyjną wartość przedmiotu zaskarżenia podlega sprawdzeniu przez sąd apelacyjny, który bada, czy jej oznaczenie nastąpiło zgodnie z regułami określonymi w art. 19-24 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2000 r., II UZ 124/00, OSNAPiUS 2002 r. nr 12, poz. 294). Z kolei w postanowieniu z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, (OSNAPiUS 1999 r. nr 8, poz. 291) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że Sąd drugiej instancji nie tylko jest uprawniony, ale i zobowiązany do sprawdzenia – w razie wątpliwości – wskazanej w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia. Uprawnienie sądu obejmuje nie tylko skontrolowanie danych składających się na tę wartość, lecz także sposobu jej obliczenia, natomiast nie nakłada powinności jej samodzielnego ustalania. W sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe, zwrócenie się do organu rentowego o ustosunkowanie się do wskazanej w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia jest uprawnionym sposobem jej weryfikacji.

W ocenie Sądu Najwyższego, w aktualnym stanie sprawy, brak możliwości stwierdzenia dopuszczalności skargi kasacyjnej, bowiem warunkująca ją wartość przedmiotu zaskarżenia nie została ani ustalona, ani ewentualnie sprawdzona w sposób odpowiadający przepisom, w związku z czym Sąd Najwyższy, uwzględniając zażalenie, postanowił jak w sentencji (art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c.).

Wniosek ustanowionego dla ubezpieczonej pełnomocnika z urzędu – radcy prawnej A. R. o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, nie zawierający

oświadczenia, że żądane koszty nie zostały zapłacone przez stronę w całości lub w części, Sąd Najwyższy oddalił, jako nieuzasadniony (por. § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - Dz. U. Nr 163, poz.1349 ze zm. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1998 r., II CKN 687/98, OSNC 1999, nr 3, poz.63).